

Quickscan natuurtoets Berkelhof in Haarlo

Een inventarisatie van beschermde flora en fauna

rapportnummer 1053

Quicksan natuurtoets Berkelhof in Haarlo

Een inventarisatie van beschermde flora en fauna

Colofon

Zelhem : april 2010

Rapportnummer : 1053
Projectnummer : 1397

Opdrachtgever : Prowonen
Contactpersoon : Mevr. S. Vrieze

Opdrachtnemer : Stichting Staring Advies
Dr. Grashuisstraat 8
7021 CL Zelhem
T 0314 641910
F 0314 641909
info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl

Auteur(s) : B. Voerman / S.J.J. Wamelink

Inhoud

1	Inleiding en doel	4
2	Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
3	Het ecologisch onderzoek	8
3.1	Methode	8
3.2	Resultaten	9
4	Flora- en faunawet	12
4.1	Toetsing aan de Flora- en faunawet	12
4.2	Samenvatting wettelijke consequenties	14
5	Conclusie	15
	Bijlage 1 Kisal gegevens	16
	Bijlage 2 Gegevens Natuurloket	17
	Bijlage 3 Impressie plangebied	18
	Bijlage 4 Wettelijk kader	19

1 Inleiding en doel

Op het terrein van zorgboerderij Berkelhof in Haarlo, zijn plannen voor de verbouwing van een schuur tot enkele appartementen.

De huidige wetgeving verlangt een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Flora- en faunawet een plannenmaker oplegt. Mevr. S. Vrieze van Prowonen is betrokken bij de plannen en heeft daarom Stichting Staring Advies gevraagd voor de uitvoering van een quickscan. Dit is een vorm van verkennend natuuronderzoek dat op korte termijn en in een kort tijdsbestek kan worden uitgevoerd. Het heeft als voordeel dat bijvoorbeeld planologische procedures niet onnodig worden vertraagd.

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door de geplande werkzaamheden schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna, en hoe deze schade beperkt of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek is het voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Daarnaast is onderzocht op welke wijze de plannen voor de locatie in overeenstemming gebracht kunnen worden met hetgeen bepaald is in de Flora- en faunawet.

Dit rapport is opgesteld conform het voorschrift zoals opgenomen in het aanvraagformulier "Aanvraag ontheffing, ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en faunawet (Ontheffing voor ruimtelijke ingrepen)".

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

Gegevens plangebied

Locatie: Haarlosesteeg 4
Plaats: Haarlo
Gemeente: Berkelland
Provincie: Gelderland

Beschrijving van het plangebied

Het plangebied grenst aan de bebouwde kom van Haarlo. De Berkel vormt een scheiding tussen de bebouwde kom en de zorgboerderij. (zie figuur 1 en 2).

De zorgboerderij wordt omgeven door agrarische percelen met verspreid liggende houtwallen en bosjes.

Op het erf van de zorgboerderij staan diverse schuren en gebouwen. Het onderzoek heeft zich gericht op een enkele schuur waar de plannen betrekking op hebben.

In de huidige situatie is de schuur in gebruik als dierverblijf en opbergschuur en is opgetrokken uit stenen muren met een golfplaten dak. Er is geen dakbeschot aanwezig. (zie bijlage 3).

Langs één zijde van de schuur is een smalle border aanwezig. De andere zijde grenst aan een weiland.

Geplande werkzaamheden

Op de locatie zal de aanwezige schuur worden verbouwd tot enkele appartementen.

De werkzaamheden zijn gepland in de winter van 2010-2011.

Beschermde status plangebied

Het plangebied heeft geen beschermde status in het kader van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de Natuurbeschermingswet en maakt geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur.

De Berkel grenst aan de zuidzijde van de planlocatie. Deze rivier is aanwezig als ecologische verbindingzone (evz). (zie figuur 3).

Ten zuiden van de bebouwde kom van Haarlo ligt een ecologische hoofdstructuur (EHS) waar het landgoed 't Wolink een belangrijk onderdeel van is. 't Wolink is aangemerkt als natuur.

Nadelige effecten voor, tijdens en na inrichting van het plangebied op de Berkel (evz) en EHS zijn echter niet te verwachten. De werkzaamheden hebben geen directe relatie met de zones en vallen niet binnen de invloedssfeer van watergebonden soorten waarvoor de evz is bedoeld. Ook na realisatie van de appartementen is geen verhoogde druk of toename van versturende factoren op de evz te verwachten.

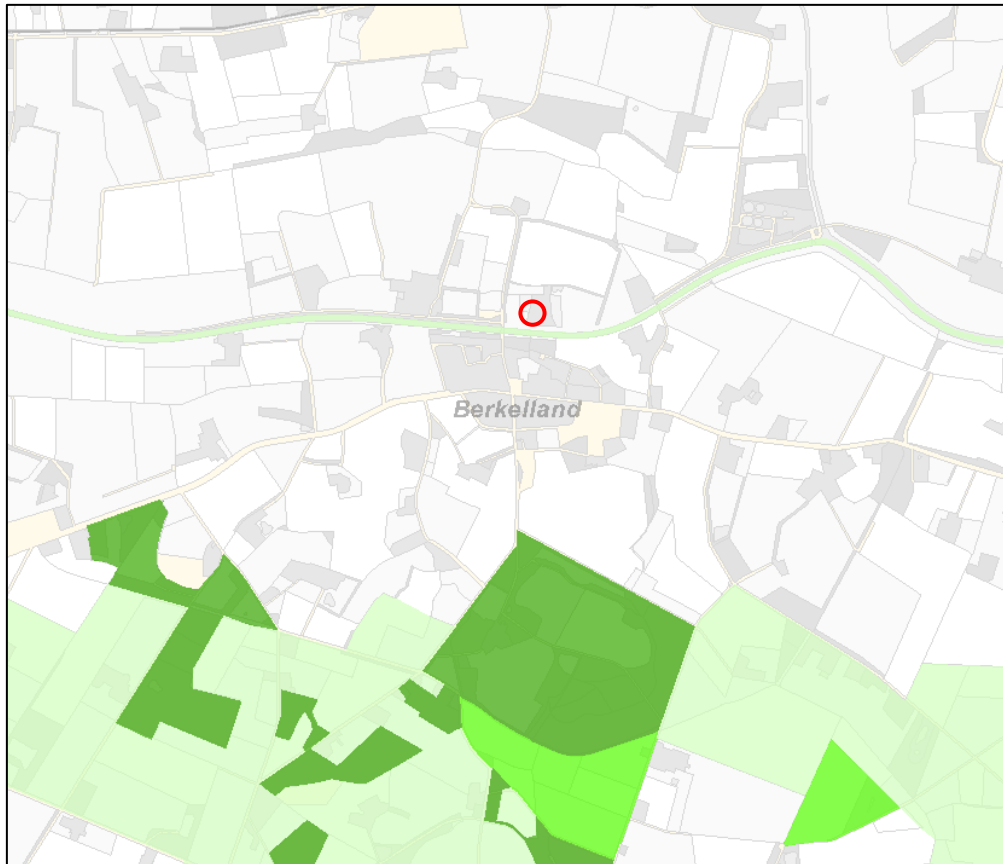
Gezien het bovenstaande is geen nadere toetsing aan de evz of EHS noodzakelijk.

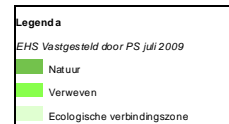
Figuur 1. Ligging van het plangebied.

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied.

Figuur 3. Ligging van het plangebied t.o.v. de EHS.

3 Het ecologisch onderzoek

3.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via literatuuronderzoek en er is gericht veldonderzoek uitgevoerd.

Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek omvat twee onderdelen:

- 1) het beschrijven van relevante onderdelen/passages uit de wet en eventuele jurisprudentie.
- 2) het verzamelen van bestaande verspreidingsinformatie van beschermde soorten.

Voor dit laatste onderdeel is de databank van Stichting Staring Advies geraadpleegd op het voorkomen van beschermde soorten. De basis hiervoor wordt gevormd door een in eigen beheer ontwikkelde regionale databank (KISAL, Kennis en Informatie Systeem voor Achterhoek en Liemers), gevuld met waarnemingen van individuele flora- en faunasoorten. Deze waarnemingen zijn verzameld door diverse vrijwilligers en werkgroepen uit de regio. Daarnaast zijn eigen waarnemingen uit diverse onderzoeken in de databank opgenomen. Dit betreft unieke waarnemingen die vaak niet in andere databanken (zoals het Natuurloket) aanwezig zijn. Bovendien zijn ze vastgelegd op detailniveau, zodat ze direct relevant zijn voor wettelijke procedures. Het Natuurloket is eveneens geraadpleegd.

Veldonderzoek

Het plangebied is door een onderzoeker van Stichting Staring Advies onderzocht om de aanwezige biotopen te kunnen beschrijven, om een inschatting te kunnen maken van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en incidentele waarnemingen te kunnen doen van beschermde flora en fauna (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
B. Voerman	1	01-april-2010	13:30-14:00	Bewolkt, droog, 6 °C, wind 4 Bf

Tabel 1. Veldonderzoek.

3.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het quickscan natuuronderzoek voor de locatie Berkelhof in Haarlo.

3.2.1 Literatuuronderzoek

KISAL

De waarnemingsdatabank KISAL laat enkele waarnemingen van beschermde planten en dieren in de directe omgeving zien. Deze soorten bevinden zich echter aan de overzijde van de Berkel en gezien de soorten zullen de werkzaamheden geen negatieve effecten hebben op deze soorten (zie bijlage 1).

Natuurloket

Het Natuurloket geeft melding van een aantal beschermde soorten voor km-hok 236-459 (zie bijlage 2):

- 3 zwaar beschermde zoogdieren (Ff-wet tabel 2/3)
- 3 zoogdieren van de Habitatrichtlijn

Het is niet bekend om welke soorten het gaat. Deze detailinformatie is tegen betaling op te vragen bij het Natuurloket.

De waargenomen streng beschermde zoogdieren betreffen vermoedelijk vleermuizen aangezien de soorten eveneens in de Habitatrichtlijn zijn opgenomen. Deze soortgroep is echter slecht onderzocht.

De overige soortgroepen zijn niet of slecht onderzocht. (zie bijlage 2).

Tijdens het veldbezoek is beoordeeld of het plangebied geschikt is als leefgebied voor deze soorten.

3.2.2 Veldonderzoek

Flora

Beschermden soorten zijn niet in het plangebied aangetroffen. De samenstelling van de aangetroffen flora en vegetatie en de daarvan afgeleide inschatting van de voedselrijkdom en bodemgesteldheid duiden niet op een geschikt milieu voor streng beschermde plantensoorten.

Broedvogels

Tijdens het onderzoek zijn enkele vogels op de planlocatie waargenomen: kauw, merel, koolmees en houtduif. In de te verbouwen schuur zijn nauwelijks geschikte broedgelegenheden voor deze soortgroep aanwezig. Wel zijn aan de achterzijde enkele kunstnesten voor huiszwaluw opgehangen en hangt in de nok van de schuur een kerkuilkast. Ten tijde van het onderzoek is deze kast in gebruik bij kauftjes. De kunstnesten van huiszwaluw zijn niet in gebruik.

Naast de aangetroffen soorten kunnen er nog andere soorten een territorium bezetten in het omringende gebied waardoor ze gebruik maken van het plangebied.

Vaste verblijfplaatsen van vogels die afhankelijk zijn van specifieke broedlocaties binnen de schuur zijn niet aanwezig. De kerkuilkast is niet door kerkuilen in gebruik. Daarnaast is er geen dakbeschoot onder de golfplaten aanwezig waardoor nestgelegenheid ontbreekt. (zie bijlage 3).

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten zoogdieren aangetroffen. Met name op het terrein rondom de schuur zijn algemene soorten als egel, konijn, mol, spitsmuizen, echte muizen en kleine marterachtigen te verwachten.

De steenmarter (Flora- en faunawet, tabel 2) kan incidenteel het plangebied doorkruisen. Een vaste verblijfplaats van de steenmarter is niet in de schuur aanwezig.

Gedurende het veldbezoek zijn geen vaste verblijfplaatsen of sporen van beschermde soorten aangetroffen.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn geen invliegopeningen, geschikte verblijfplaatsen en sporen van vleermuizen (uitwerpselen, meststrepen e.d.) waargenomen. Het gebouw biedt geen goede mogelijkheden voor verblijfplaatsen.

Het terrein rondom het gebouw leent zich goed als foerageergebied voor diverse vleermuissoorten. Ook de direct aangrenzende Berkel kan hierin een versterkende rol spelen. Het hoofdgebouw op het terrein biedt wel enkele mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Hier is echter geen specifiek onderzoek naar uitgevoerd.

Amfibieën

Amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Geschikt leefgebied voor amfibieën ontbreekt.

In de omgeving zijn geschikte wateren aanwezig die mogelijk in gebruik zijn als voortplantingslocatie voor amfibieën. Hierdoor kunnen rondzwervende amfibieën op het terrein

worden aangetroffen. Hierbij kan gedacht worden aan gewone pad, bruine kikker, middelste groene kikker, kleine watersalamander ed.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen en ook niet te verwachten. Reptielen zijn afhankelijk van structuurrijke, kleinschalige terreinen met voldoende beschutting, voortplantingsbiotoop, voedsel en zonbeschenen plekken. Deze samenhang van elementen ontbreekt in het plangebied.

Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. Geschikt leefgebied voor vissen ontbreekt.

Ongewervelden

Beschermde ongewervelden (dagvlinders/libellen etc.) zijn hier niet aangetroffen en ook niet te verwachten. Geschikt leefgebied ontbreekt voor de beschermde soorten van deze ecologische groep.

4 Flora- en faunawet

4.1 Toetsing aan de Flora- en faunawet

De effecten op de flora en fauna en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden.

Sinds 1 maart 2005 is een nieuwe AMvB van kracht waarin de vrijstellingen worden geregeld met betrekking tot artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze AMvB bestaat uit 3 tabellen waarbij tabel 1 soorten de lichtste bescherming en tabel 3 de zwaarste bescherming genieten (zie bijlage 4). Voor tabel 1 soorten betekent dit dat voor ruimtelijke ontwikkelingen als de op deze locatie geplande werkzaamheden, geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft te worden aangevraagd. Voor tabel 2 en 3 soorten dient overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Als dit niet mogelijk is dient een ontheffing aangevraagd te worden, in combinatie met het nemen van compenserende maatregelen.

Flora

Het Natuurloket geeft voor het kilometerhok 236-459 waarbinnen het plangebied zich bevindt geen melding van beschermde planten soort. Ook in de Kisal-database zijn geen waarnemingen binnen de planlocatie of de directe invloedssfeer bekend.

Streng beschermde soorten zijn niet in het plangebied aangetroffen. De samenstelling van de aangetroffen flora en vegetatie en de daarvan afgeleide inschatting van de voedselrijkdom en bodemgesteldheid duiden niet op een geschikt milieu voor streng beschermde plantensoorten

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van ontheffing is niet nodig.

Broedvogels

Alle aanwezige en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het raadzaam met de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringseffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

Kerkuilkast en huiszwaluwkunstnesten

De kunstnesten zijn tot op heden niet in gebruik geweest door huiszwaluwen. Het is raadzaam na het broedseizoen of, indien er tijdens het broedseizoen wederom geen gebruik wordt gemaakt van deze nesten, de nesten te verhangen naar een schuur of gevel die geschikt is voor huiszwaluwen. Bij voorkeur niet hangen aan een zuidgevel ivm te warme omstandigheden in hete zomers.

Ook wordt sterk aanbevolen de kerkuilkast na het broedseizoen zo spoedig mogelijk te verwijderen en indien mogelijk te verhangen naar een open kapschuur of andere locatie op het terrein. Er zijn echter reeds twee kerkuilkasten op het terrein aanwezig die behouden blijven.

Zoogdieren

Tijdens het veldonderzoek zijn geen (sporen van) zoogdieren waargenomen. Soorten die verwacht kunnen worden, met uitzondering van de steenmarter, staan allemaal vermeld in Flora- en faunawet, tabel 1 en zijn daarmee licht beschermd. Bij ruimtelijke ingrepen geldt voor deze soorten automatisch de vrijstellingsregeling. Het voorkomen van de strenger beschermde steenmarter (Flora- en faunawet, tabel 2) is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Hiervan is binnen het plangebied geen sprake.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen staan vermeld in Flora- en faunawet, tabel 3 en de Habitatrichtlijn. Dit betekent dat alle vleermuissoorten streng beschermd zijn.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De geplande ingreep heeft echter geen negatief effect op foeragerende vleermuizen door de aanwezigheid van voldoende geschikt habitat in de directe omgeving van het plangebied.

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet in de schuur aanwezig.

Voor deze soortgroep is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Overige diersoorten

Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden zijn niet aangetroffen. Gezien het ontbreken van (voldoende) geschikt leefgebied zijn (zwaar) beschermde amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden niet te verwachten in het plangebied.

De beschreven mogelijk rondzwervende amfibieënsoorten zijn licht beschermd (Ff-wet tabel 1) en vallen daardoor binnen de vrijstellingsregeling.

4.2 Samenvatting wettelijke consequenties

Flora

Geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Broedvogels

Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Start de werkzaamheden buiten het broedseizoen (tussen 15 maart en 15 juli).

Geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Zoogdieren

Geen ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Amfibieën

Geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Reptielen

Geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vissen

Geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Overige diersoorten

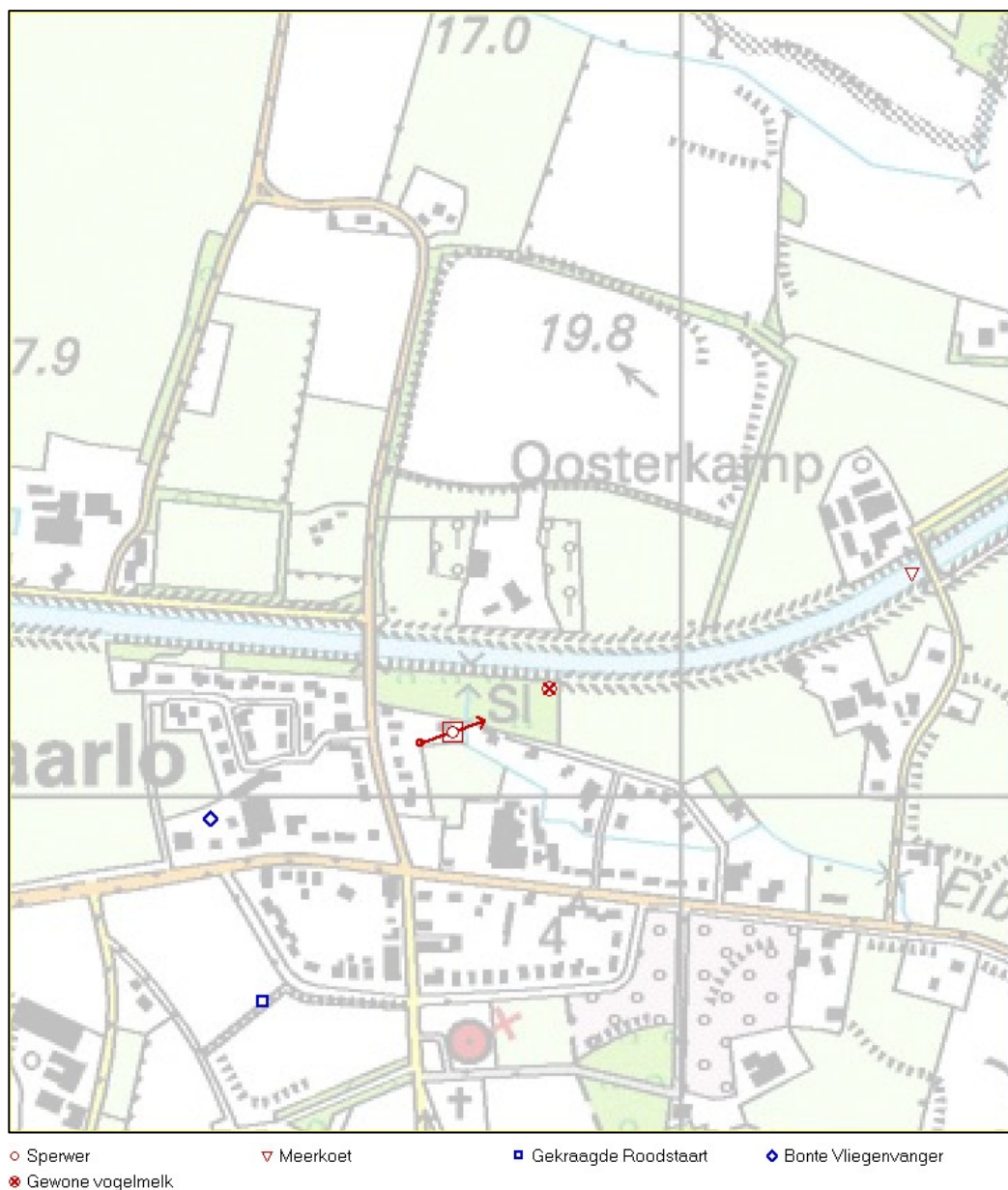
Geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

5 Conclusie

Op de planlocatie zijn geen beschermde dieren en planten aangetroffen of te verwachten, behoudens enkele vogelsoorten, die door de werkzaamheden nadelig kunnen worden beïnvloed. Hierdoor is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk in het kader van de Flora- en faunawet.

Met betrekking tot broedende vogels (kauw) wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren. Eveneens is het raadzaam de aanwezige kerkuilkast en huiswaluw-kunstnesten na het broedseizoen te verhangen naar een andere locatie op het terrein, ruim voor het nieuwe broedseizoen.

Bijlage 1 Kisal gegevens

Bijlage 2 Gegevens Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:236 / Y:459								
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid* Detail*	Actualiteit*	
Vaatplanten						slecht	-	1975-1990
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren		3		3		slecht	11-25%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						redelijk		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Bijlage 3 Impressie plangebied

Bijlage 4 Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet beschermt planten en dieren tegen negatieve invloeden en bevat hiervoor diverse concrete verbodsbepalingen:

- beschermde inheemse dieren mogen niet verstoord, gevangen of gedood worden;
- beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden;
- nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

De Flora- en faunawet kent drie verschillende beschermingsregimes. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën, elke categorie kent een eigen beoordelingstoets voor ontheffingverlening (zie tabel 1).

Beschermde flora en fauna	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Algemene soorten (tabel 1 ff-wet)	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige soorten (tabel 2 ff-wet)	"Lichte" toets	Vrijstelling
Streng beschermde soorten (tabel 3 ff-wet)	"Uitgebreide" toets	"Uitgebreide" toets

Tabel 1. Beoordelingstoets voor ontheffing.

Tabel 1 maakt melding van een gedragscode. In een gedragscode is opgenomen hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan beschermde soorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden gehandeld wordt volgens de gedragscode, en dit ook aangetoond kan worden, geldt een vrijstelling of lichtere toetsing (zie tabel 1). De gedragscode moet wel door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurd zijn, alvorens deze een wettelijke status heeft.

Flora- en faunawet, tabel 1: Algemene vrijstelling

Veel soorten die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen, komen in Nederland algemeen voor. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, geldt een algemene vrijstelling en is dus geen ontheffing nodig.

Flora- en faunawet, tabel 2: "Lichte" toets

Wanneer soorten uit de tweede categorie negatief beïnvloed worden en niet gehandeld wordt volgens een gedragscode, geldt bij de ontheffingsaanvraag de "lichte" toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Werken volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector geeft vrijstelling voor deze categorie van beschermde soorten. Er hoeft hiervoor geen ontheffing aangevraagd te worden. Er mag echter geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen om uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

Flora- en faunawet, tabel 3: “Uitgebreide” toets

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet kan voldoende worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrictlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Dat zijn voor Bijlage IV-soorten Habitatrictlijn:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

en voor Bijlage 1: AMvB-soorten:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Vogels

Alle vogels in Nederland zijn streng beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels geldt dat er alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang zoals vermeld in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid en openbare veiligheid.

Overtreding van de Flora- en faunawet dient voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als maatregelen getroffen worden die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten verplaatst of verwijderd worden, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het *gehele* seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Zorgplicht (art 2 Flora- en faunawet)

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten, plant en dier, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoens eis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

stichting staring advies

Dr. Grashuisstraat 8
7021 CL Zelhem

T 0314 641910
F 0314 641909

info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl

